

СУЧАСНИЙ СТАН МІЖБАНКІВСЬКОГО КРЕДИТНОГО РИНКУ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

У процесі діяльності у банківських установ виникає ситуація, коли залучених коштів з депозитних джерел є недостатньо для здійснення запланованих активних операцій. За таких умов, банки, з метою забезпечення своїх потреб у коштах, використовують капітал, що мобілізований шляхом здійснення недепозитних операцій. Значення позичкового капіталу ще більше посилюється у сучасних нестабільних політичних та економічних умовах, за яких у більшості банківських установ зростає потреба в оперативних позичкових інструментах для здійснення виплат за своїми поточними зобов'язаннями. В таких умовах банківські установи все частіше залучають кошти за допомогою міжбанківських кредитів.

Міжбанківський кредит являє собою, з однієї сторони, оперативне джерело поповнення коштів банківської установи з метою підтримання кредитного потенціалу та поточної ліквідності, а з іншої – рентабельне вкладення вільних коштів. Саме міжбанківські кредити, із усіх існуючих в сучасних умовах фінансових інструментів, відзначаються швидкою реакцією на зміни кон'юнктури фінансового ринку. Тому банківські установи часто розглядають міжбанківський кредитний ринок як основу швидкого поповнення коштів для здійснення активних операцій на інших сегментах фінансового ринку.

Міжбанківський ринок відіграє важливу роль у балансуванні потреб банківських установ у оперативній та поточній ліквідності, а також забезпеченості нормальних умов функціонування грошового ринку загалом. Найбільшу частину на міжбанківському кредитному ринку займають операції, що являють собою короткострокові угоди щодо незабезпечених кредитів, які збільшують кредитний потенціал банківських установ.

Становлення вітчизняного міжбанківського кредитного ринку розпочалось із набуттям Україною статусу незалежної держави та прийняттям першого варіанту Закону «Про банки та банківську діяльність» [2, с.177]. У цьому документі визначались міжбанківські кредитні відносини за дворівневим принципом, тобто центральний банк – банківські установи другого рівня та, безпосередньо, між банками другого рівня. Проте, у зв'язку із низкою проблем, основними серед яких були фінансова нестабільність, стагнація національної економіки та висока вартість міжбанківських кредитів, ринок міжбанківського кредитування в Україні розвивався досить повільними темпами. Уже протягом 2003 року прослідковується відчутне поживлення ділової активності банківських установ на ринку міжбанківського кредитування, що було наслідком відносної стабілізації економічної ситуації в країні, вагомого зниження рівня облікової ставки (у 1998 році облікова ставка становила 61,6%, а у 2003 році – 7%), а також поступовим зростанням довіри до вітчизняної банківської системи.

Роль міжбанківських кредитів у формуванні капіталу вітчизняними банківськими установами поступово зростає протягом тривалого періоду, так, у 2009 році обсяги міжбанківських кредитів значно зросли (табл. 1), що є наслідком відчутних проблем із ліквідністю у більшості банківських установ, що пов'язано із

кризовими явищами 2008 року. Така ситуація була зумовлена фінансовою нестабільністю у національній економіці, підвищенням вимог Національного банку України до резервування коштів за валютними операціями банків, а також зростанням сумнівної заборгованості за кредитами наданими фізичним особам. Упродовж 2014 року спостерігається зростання обсягу залучених міжбанківських кредитів, які станом на 01.01.2015 року склали 266,2 млрд. грн., що пов'язано із нестабільною економічною ситуацією в банківській системі України.

Таблиця 1

Обсяги залучених коштів банківськими установами на міжбанківському ринку у 2008–2014 рр. [3]

Назва показника	2008 р.	2009 р.	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.
Усього банківських зобов'язань, млн.грн.	806823	765127	804363	898793	957872	1085496	1168829
Залучені кошти банків на міжбанківському ринку, млн. грн.	10914	47338	150056	194818	213710	208854	266225
Відношення обсягу міжбанківських кредитів до загального обсягу зобов'язань банків, %	1,35	6,19	18,66	21,68	22,31	19,24	22,77

Підсумовуючи вищесказане зауважимо, що міжбанківський кредит є оперативним методом залучення коштів, але водночас дорогим джерелом капіталу для банківських установ. Ці кошти використовуються зазвичай для оперативного регулювання ліквідності балансу банку, а також для надання кредитів вигідним позичальникам. Однак, в останній період, коли банківські установи відчують нестачу ліквідних коштів та високі девальваційні очікування, а Національний банк України проводить стриману монетарну політику, банки, незважаючи на високу вартість міжбанківських кредитів, змушені залучати кошти на міжбанківському кредитному ринку.

Список літератури:

1. Гринько О. Прогнозування ресурсів банківських установ [Текст] / О. Гринько // Вісник Національного банку України. – 2014. – №2. – С.30 – 37.
2. Дейсан І. М. Міжбанківський кредитний ринок України на сучасному етапі[Текст] / І.М. Дейсан // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2012. – №3(15). – С.176 – 178.
3. Основні показники діяльності банків України [Електронний ресурс] / Національний банк України. — Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>.

Юлія ГАЛІЦЕЙСЬКА

*к.е.н., доцент кафедри банківської справи,
Тернопільський національний економічний університет*

**СУЧАСНИЙ СТАН БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ:
ПРИЧИНИ І НАСЛІДКИ**

Сучасним економічним процесам притаманна особлива риса – існування і піднесення економіки неможливе без наявності банківської системи, тільки стабільно функціонуюча банківська система є запорукою стабільного розвитку держави. Вона здатна акумулювати значні фінансові ресурси і забезпечити їх перерозподіл між